

راهنمایی و مشاوره شغلی

و

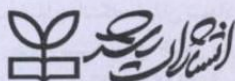
نظریه‌های انتخاب شغل

نویسنده

دکتر عبدالله شفیع آبادی

(استاد دانشگاه علامه طباطبائی)

ویراستاری: گروه علمی رشد

سخنی با شما مدرس محترم و دانشجوی عزیز

چندی است که شاهد کاهش شمارگان کتاب، به‌ویژه کتاب‌های دانشگاهی، هستیم. تکثیر و کپی‌ها و پی‌دی‌اف‌های غیرمجاز از کتاب‌ها در محیط دانشگاه به این معضل دامن می‌زند.

شما مدرس محترم ممکن است صرفاً به خاطر کمک به دانشجویان و صرفه‌جویی در هزینه تهیه کتاب، به آنها توصیه کنید که به جای خرید کتاب، از کپی بخش‌هایی از آن استفاده کنند. شما دانشجوی عزیز ممکن است بپندشید که با کپی از روی کتاب، هزینه‌ای کمتر برای تهیه آن پرداخت کرده‌اید (هرچند که غالباً چنین نیست). اما حاصل این اعمال خلاف قانون چیزی جز بی‌رغبتی به تلاش فرهنگی و ارائه دستاوردهای جدید در عرصه علم نیست.

با ترویج استفاده از کپی‌ها و پی‌دی‌اف‌های غیرمجاز که بدون رضایت نویسنده و مترجم و ناشر تهیه می‌شود:

- موجب ترک فعالیت‌های علمی و فرهنگی، بی‌انگیزگی در این امور خطیر و بروز مشکلات و خسارت‌های جبران‌ناپذیر به قشر فرهنگی جامعه نشویم.
- باعث ورشکستگی صنعت نشر و به دنبال آن بیکاری قشر عظیمی از کارکنان این عرصه از ناشر گرفته تا حروفچین و طراح و صحاف نشویم.
- افرادی غالباً ناآگاه و به ندرت سودجو را به اعمال نامشروع و خلاف قانون تشویق نکنیم و خود آنها و خانواده‌هایشان را دچار عواقب کسب درآمد و ارتزاق از راه حرام و تعدی به حقوق دیگران نسازیم.
- بیایید به آینده‌میهنمان و فرزندانمان ببیندیشیم. بیایید به آینده علم و دانش در کشور عزیزمان که زمانی مهد علم و ادب بود بیشتر بها دهیم.

شفیع آبادی، عبدالله، ۱۳۲۳.

راهنمایی و مشاوره شغلی و نظریه‌های انتخاب شغل / تألیف عبدالله شفیع آبادی. وضعیت ویراست: [ویراست؟]

مشخصات نشر: تهران: رشد، ۱۴۰۳.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۸۰۲-۹۰-۶

یادداشت: کتابنامه

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ر ۷۲ ش / HF ۵۳۸۱

رده‌بندی دیویی: ۳۷۱/۴۲۵

شماره کتابشناسی ملی: ۲۹۲۶۳۰۶

راهنمایی و مشاوره شغلی

و

نظریه‌های انتخاب شغل

نویسنده

دکتر عبدالله شفیع آبادی

(استاد دانشگاه علامه طباطبائی)

ویراستاری: گروه علمی رشد

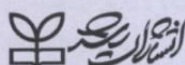
چاپ دوم: زمستان ۱۴۰۳ - شمارگان ۵۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: رامین

© کلیه حقوق چاپ و نشر این اثر برای انتشارات رشد محفوظ است.

هرگونه استفاده تجاری و تکثیر و انتشار و بازنویسی این اثر یا قسمتی از آن به هر شیوه‌ای از جمله زیراکس، فتوکپی، کتاب الکترونیکی و پی‌دی‌اف، کتاب صوتی، انتشار در سایت‌ها و فضای مجازی، و ضبط و ذخیره در سیستم‌های بازیابی و پخش آن بدون دریافت مجوز قبلی و کتبی از ناشر ممنوع و قابل پیگرد قانونی است.

اشاره به مطالب کتاب یا نقل بخش‌هایی از آن برای نقد و بررسی در رسانه‌های چاپی و الکترونیکی و رادیو و تلویزیون با ذکر منبع، بلامانع است.

مرکز نشر و پخش کتاب‌های روان‌شناسی و تربیتی

ساختمان مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۴۱، تلفن: ۶۶۴۰۴۴۰۶

فروشگاه: میدان انقلاب، روبروی سینما بهمن، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، شماره ۷۲

تلفن: ۶۶۴۹۷۱۸۱ - ۶۶۴۹۸۳۸۶ - ۶۶۴۱۰۲۶۲

تهران - ۱۴۰۳

فهرست مطالب

پیشگفتار مولف.....	۱۹
--------------------	----

قسمت اول: اصول و کلیات راهنمایی و مشاوره شغلی

فصل اول: راهنمایی شغلی.....	۲۵
تعاریف راهنمایی شغلی.....	۲۷
ضرورت راهنمایی شغلی.....	۲۹
تاریخچه راهنمایی شغلی.....	۳۱
خلاصه.....	۳۹

فصل دوم: اطلاعات شغلی.....	۴۱
اصول آرایه اطلاعات شغلی.....	۴۲
هدف‌های آرایه اطلاعات شغلی.....	۴۴
روش‌های آرایه اطلاعات شغلی.....	۴۵
نقش افراد مختلف در اطلاعات شغلی.....	۴۶
روش‌های کسب اطلاعات شغلی.....	۴۹
ابزار آموزش اطلاعات شغلی.....	۵۱
ایجاد مرکز اطلاعات شغلی در مدرسه.....	۵۲
خلاصه.....	۵۳

۵۵	فصل سوم: کار در راهنمایی و مشاوره شغلی
۵۶	علل کارکردن
۵۷	عوامل اثرگذار در اشتغال
۵۸	خلاصه
۵۹	فصل چهارم: راهنمایی شغلی در مدارس
۵۹	ضرورت راهنمایی شغلی در مدارس
۶۰	هدف‌های راهنمایی شغلی در مدارس
۶۲	روش‌های گروهی راهنمایی شغلی در مدارس
۶۸	روش‌های فردی راهنمایی شغلی در مدارس
۶۸	خلاصه
۶۹	فصل پنجم: طرح‌ریزی شغلی
۶۹	توانایی ذهنی
۷۰	استعداد
۷۱	رغبت
۷۳	شخصیت
۷۴	توجه به واقعیت
۷۵	عوامل محیطی
۷۵	خلاصه
۷۷	فصل ششم: انتخاب شغل و مشکلات آن
۷۷	مفاهیم انتخاب شغل
۸۱	تعاریف انتخاب شغل
۸۳	سنجش انتخاب شغل
۸۷	ابعاد انتخاب شغل
۸۸	مشکلات انتخاب شغل
۹۲	خلاصه

۹۳	فصل هفتم: سازش شغلی
۹۳	تعریف سازش شغلی
۹۴	تاریخچه سازش شغلی
۹۴	اهمیت و ضرورت سازش شغلی
۹۵	عوامل موثر در سازش شغلی
۹۵	نظریه‌های سازش شغلی
۹۸	مشاوره سازش شغلی
۹۹	روش‌های اجرا و کاربرد
۹۹	پرسشنامه مشارکت شغلی
۱۰۱	خلاصه
۱۰۳	فصل هشتم: انگیزش شغلی
۱۰۳	تعریف انگیزش شغلی
۱۰۴	تاریخچه انگیزش شغلی
۱۰۵	اهمیت و ضرورت انگیزش شغلی
۱۰۵	عوامل موثر در انگیزش شغلی
۱۰۶	نظریه‌های انگیزش شغلی
۱۰۹	روش‌های اجرا و کاربرد
۱۱۰	پژوهش‌ها
۱۱۲	خلاصه
۱۱۳	فصل نهم: موفقیت شغلی
۱۱۳	تعریف موفقیت شغلی
۱۱۶	تاریخچه موفقیت شغلی
۱۱۶	اهمیت و ضرورت موفقیت شغلی
۱۱۷	عوامل موثر در موفقیت شغلی
۱۱۸	نظریه‌های موفقیت شغلی

۱۱۹	طبقه‌بندی معیارهای موفقیت شغلی
۱۲۰	روش‌های اجرا و کاربرد
۱۲۱	خلاصه
۱۲۳	فصل دهم: رضایت شغلی
۱۲۵	تعریف رضایت شغلی
۱۲۶	تاریخچه رضایت شغلی
۱۲۶	اهمیت و ضرورت رضایت شغلی
۱۲۶	عوامل موثر در رضایت شغلی
۱۲۷	نظریه‌های رضایت شغلی
۱۳۱	کاربرد رضایت شغلی
۱۳۲	سنجش رضایت شغلی
۱۳۲	پرسشنامه‌های رضایت شغلی
۱۳۹	تحقیقات درباره رضایت شغلی در ایران
۱۴۰	خلاصه
۱۴۱	فصل یازدهم: فرسودگی شغلی
۱۴۱	تعریف فرسودگی شغلی
۱۴۲	تاریخچه فرسودگی شغلی
۱۴۳	اهمیت و ضرورت مطالعه فرسودگی شغلی
۱۴۴	علائم و نشانه‌های فرسودگی شغلی
۱۴۵	علل فرسودگی شغلی
۱۴۶	پژوهش‌های انجام شده
۱۴۸	نظریه‌های فرسودگی شغلی
۱۴۹	روش‌های پیشگیری و درمان فرسودگی شغلی
۱۵۰	خلاصه

فصل دوازدهم: کارآفرینی	۱۵۱
مقدمه	۱۵۱
تعاریف کارآفرینی	۱۵۲
تعاریف کارآفرین	۱۵۲
انواع کارآفرینی	۱۵۳
تاریخچه کارآفرینی	۱۵۳
اهمیت و ضرورت کارآفرینی	۱۵۵
اجزای فرایند کارآفرینی	۱۵۶
موانع و محدودیت‌های کارآفرینی	۱۵۷
خلاصه	۱۵۸
فصل سیزدهم: جهانی‌شدن و اشتغال	۱۵۹
تعریف جهانی‌شدن	۱۵۹
تاریخچه جهانی‌شدن	۱۵۹
مزایا و محدودیت‌های جهانی‌شدن	۱۶۰
ابعاد جهانی‌شدن	۱۶۱
موانع جهانی‌شدن ایران	۱۶۲
خلاصه	۱۶۴
فصل چهاردهم: مهاجرت و اشتغال	۱۶۵
تعریف مهاجرت	۱۶۵
تاریخچه مهاجرت	۱۶۶
آمار مهاجرین	۱۶۸
علل مهاجرت	۱۶۹
عوارض ناشی از مهاجرت	۱۷۱
اثرگذاری مهاجرت در اشتغال	۱۷۳
خلاصه	۱۷۴

۱۷۵	فصل پانزدهم: صنعت توریسم و اشتغال
۱۷۵	مقدمه
۱۷۶	تعریف توریسم
۱۸۰	آمار توریسم
۱۸۱	تاریخچه توریسم
۱۸۲	عوامل موثر در توریسم
۱۸۳	محاسن توریسم
۱۸۵	موانع توسعه توریسم
۱۸۵	پیشنهادهای برای ارتقای توریسم
۱۸۷	خلاصه
۱۸۹	فصل شانزدهم: مصاحبه شغلی
۱۹۰	تعریف مصاحبه شغلی
۱۹۰	اصول مصاحبه شغلی
۱۹۱	مراحل انجام مصاحبه شغلی
۱۹۲	محورهای مصاحبه شغلی
۱۹۴	شرایط مصاحبه شغلی
۱۹۵	خلاصه
۱۹۷	فصل هفدهم: رزومه نویسی
۱۹۷	تعریف رزومه
۱۹۸	اهمیت و ضرورت رزومه
۱۹۸	هدف از نوشتن رزومه
۲۰۰	انواع رزومه
۲۰۱	نحوه نوشتن رزومه
۲۰۳	محتوای رزومه
۲۰۴	فرق رزومه و cv
۲۰۴	خلاصه

فصل هجدهم: مشاوره شغلی سالمندی و بازنشستگی	۲۰۵
مقدمه	۲۰۵
تعریف بازنشستگی	۲۰۶
تاریخچه بازنشستگی	۲۰۷
نظریه‌های سالمندی و بازنشستگی	۲۰۸
مشکلات بازنشستگان	۲۰۹
نتایج پژوهش‌ها درباره مشاوره سالمندی و بازنشستگی	۲۱۱
راهنمایی و مشاوره بازنشستگی	۲۱۲
خلاصه	۲۱۵
فصل نوزدهم: خلاصه مشاغل	۲۱۷
۱. پزشکی	۲۱۸
۲. دندانپزشکی	۲۲۰
۳. متخصص پوست و مو	۲۲۲
۴. داروسازی	۲۲۴
۵. دامپزشکی	۲۲۵
۶. فیزیوتراپیست	۲۲۷
۷. تکنیسین رادیولوژی	۲۲۹
۸. پرستاری	۲۳۱
۹. مهندسی الکترونیک	۲۳۳
۱۰. مهندس فناوری اطلاعات (IT)	۲۳۴
۱۱. مهندس مکانیک نفت و گاز	۲۳۶
۱۲. مهندسی نساجی	۲۳۸
۱۳. مهندسی راه و ساختمان	۲۴۱
۱۴. تکنیسین معدن	۲۴۲
۱۵. کارشناس ابزار دقیق	۲۴۴
۱۶. اپراتور ماشین فرز و مته کاری	۲۴۶

۲۴۸	۱۷. آتش‌نشانی
۲۴۹	۱۸. آژانس هواپیمایی
۲۵۱	۱۹. راننده آژانس
۲۵۳	۲۰. مرغداری
۲۵۴	۲۱. پرورش قارچ
۲۵۷	۲۲. پرورش دهنده شتر مرغ
۲۵۸	۲۳. عطاری
۲۶۰	۲۴. رفتگری
۲۶۱	۲۵. وکیل مدافع دادگستری
۲۶۳	۲۶. حسابداری
۲۶۵	۲۷. محضر داری
۲۶۷	۲۸. مددکار اجتماعی
۲۶۹	۲۹. تحویل داری بانک
۲۷۰	۳۰. مدیر مدرسه
۲۷۲	۳۱. مشاوره
۲۷۴	۳۲. فیلمبرداری سینما
۲۷۶	۳۳. معرق کاری با چوب
۲۷۸	۳۴. خاتمسازی

قسمت دوم: نظریه‌های انتخاب شغل

۲۸۳	فصل بیستم: نظریه
۲۸۴	تعریف نظریه
۲۸۶	تاریخچه نظریه پردازی در انتخاب شغل
۲۹۰	طبقه‌بندی نظریه‌های انتخاب شغل
۲۹۵	ارزشیابی نظریه
۲۹۶	خلاصه

۲۹۷	فصل بیست و یکم: نظریه پارسونز
۲۹۷	تاریخچه و شرح حال
۲۹۹	مفاهیم بنیادی
۳۰۳	تحقیقات انجام شده
۳۰۴	ارزشیابی نظریه پارسونز
۳۰۶	کاربرد نظریه پارسونز
۳۰۷	خلاصه

۳۰۹	فصل بیست و دوم: نظریه گینزبرگ
۳۰۹	تاریخچه و شرح حال
۳۱۰	مفاهیم بنیادی
۳۲۰	تحقیقات انجام شده
۳۲۶	ارزشیابی نظریه گینزبرگ
۳۲۸	کاربرد نظریه گینزبرگ
۳۲۹	خلاصه

۳۳۱	فصل بیست و سوم: نظریه سوپر
۳۳۱	تاریخچه و شرح حال
۳۳۳	مفاهیم بنیادی
۳۴۴	تحقیقات انجام شده
۳۵۰	ارزشیابی نظریه سوپر
۳۵۱	کاربرد نظریه سوپر
۳۵۳	خلاصه

۳۵۵	فصل بیست و چهارم: نظریه گاتفردسون
۳۵۵	تاریخچه و شرح حال
۳۵۶	مفاهیم بنیادی

۳۶۳	تحقیقات انجام شده
۳۶۶	ارزشیابی نظریه گاتفردسون
۳۶۶	کاربرد نظریه گاتفردسون
۳۶۸	خلاصه
۳۶۹	فصل بیست و پنجم: نظریه هالند
۳۶۹	تاریخچه و شرح حال
۳۷۲	مفاهیم بنیادی
۳۷۹	تحقیقات انجام شده
۳۸۴	ارزشیابی نظریه هالند
۳۸۵	کاربرد نظریه هالند
۳۸۶	خلاصه
۳۸۷	فصل بیست و ششم: نظریه رو
۳۸۷	تاریخچه و شرح حال
۳۸۸	مفاهیم بنیادی
۳۹۴	تحقیقات انجام شده
۳۹۹	ارزشیابی نظریه رو
۴۰۱	کاربرد نظریه رو
۴۰۱	خلاصه
۴۰۳	فصل بیست و هفتم: نظریه کرامبولتز (یادگیری اجتماعی)
۴۰۳	تاریخچه و شرح حال
۴۰۴	مفاهیم بنیادی
۴۱۰	تحقیقات انجام شده
۴۱۳	ارزشیابی نظریه کرامبولتز
۴۱۴	کاربرد نظریه کرامبولتز
۴۱۵	خلاصه

فصل بیست و هشتم: روش لیپسیت، کاپلو، بلو (عوامل اجتماعی).....	۴۱۷
مفاهیم بنیادی.....	۴۱۷
تحقیقات انجام شده.....	۴۲۳
ارزشیابی روش عوامل اجتماعی.....	۴۲۵
کاربرد روش عوامل اجتماعی.....	۴۲۵
خلاصه.....	۴۲۶
فصل بیست و نهم: نظریه تیدمن و اوهارا، جلات.....	۴۲۷
تاریخچه و شرح حال.....	۴۲۷
مفاهیم بنیادی.....	۴۲۹
تحقیقات انجام شده.....	۴۳۸
ارزشیابی نظریه تصمیم گیری.....	۴۴۰
کاربرد نظریه تصمیم گیری.....	۴۴۱
خلاصه.....	۴۴۲
فصل سی ام: الگوی چندمحوری شفیع آبادی.....	۴۴۳
تاریخچه و شرح حال.....	۴۴۳
مفاهیم بنیادی.....	۴۴۴
تحقیقات انجام شده.....	۴۷۷
ارزشیابی الگوی شفیع آبادی.....	۴۸۰
کاربرد الگوی شفیع آبادی.....	۴۸۰
خلاصه.....	۴۸۴
فصل سی و یکم: نظریه بریل (روانکاوی).....	۴۸۵
تاریخچه و شرح حال.....	۴۸۵
مفاهیم بنیادی.....	۴۸۶
تحقیقات انجام شده.....	۴۹۰

۴۹۵	ارزشیابی نظریه بریل
۴۹۶	کاربرد نظریه بریل
۴۹۷	خلاصه
۴۹۹	فصل سی و دوم: نظریه هاکت، لنت، براون (شناختی - اجتماعی)
۴۹۹	تاریخچه و شرح حال
۵۰۱	مفاهیم بنیادی
۵۰۶	تحقیقات انجام شده
۵۰۷	ارزشیابی نظریه شناختی - اجتماعی
۵۰۷	کاربرد نظریه شناختی - اجتماعی
۵۰۹	خلاصه
۵۱۱	فصل سی و سوم: پرسشنامه‌های ضمیمه
۵۱۱	پرسشنامه والدین برای تشکیل برنامه آموزش شغلی مدرسه
۵۱۳	پرسشنامه منابع جامعه برای تشکیل برنامه آموزش شغلی مدرسه
۵۱۴	پرسشنامه معلمان برای تشکیل برنامه آموزش شغلی مدرسه
۵۱۵	سیاهه ارزش شغلی سوپر
۵۱۹	منابع
۵۵۱	واژه‌نامه انگلیسی - فارسی
۵۵۷	نامنامه

پیشگفتار مولف

حمد و سپاس بی پایان بر خداوند منان که توفیق عنایت فرمود تا بتوانم بازنگری و بازنویسی این کتاب را با توجه به پیشرفت علم و نیازهای جامعه به انجام برسانم. بدون خواست و اراده او هیچگاه این کار مهم آغاز و عملی نمی شد و به نتیجه مطلوب نمی رسید.

اشتغال ضرورتی اجتناب ناپذیر برای زندگی سالم و رشد و خودکفایی جامعه است. در مقابل، بیکاری عامل مهمی در بروز آسیب های فردی و اجتماعی بحساب می آید. با افزایش بیکاری بر میزان جرایم و ناهنجاری ها و ناامنی در خانواده ها و جامعه افزوده می شود و در نهایت سلامت نظام اجتماعی با اختلال و نابسامانی های فراوان و متعدد مواجه می گردد. از این رو، اشتغالزایی و کاستن از بیکاری یکی از مناسب ترین روش های تامین سلامت جامعه و خانواده و مبارزه با جرایم و آسیب ها و ناامنی های فردی و اجتماعی است. کار یابی و به کارگماری مناسب افراد از هدف های مهم راهنمایی و مشاوره شغلی محسوب می شوند. به شیوه های گوناگون از جمله کارآفرینی و کار در منزل و شرکت های تعاونی می توان برای بیکاران شغل ایجاد کرد. همچنین برای جلوگیری از اتلاف سرمایه کشور و عمر انسان ها، لازم است هر کس در جایگاه مناسب با ویژگی هایش به کارگمارده شود.

نظام آموزش و پرورش کشور دو هدف اصلی دارد: یکی آرایه علم و آگاهی به منظور تربیت و پرورش انسان‌هایی که بتوانند در قالب ارزش‌های حاکم و با رعایت قوانین و نظم بعنوان یک شهروند مسؤول و متعهد با هم و در کنار هم زندگی کنند و با همکاری و هماهنگی جامعه را رشد دهند؛ هدف دوم نظام آموزشی کشور آماده‌ساختن دانش‌آموزان برای ورود به بازار کار در آینده است. متأسفانه تاکنون این هدف مهم و اساسی در نظام آموزشی کشور مغفول مانده است. اگر در طراحی برنامه‌های تغییر بنیادی نظام آموزش و پرورش کشور به این دو هدف اساسی توجه نشود در ارتقای کیفی آن توفیقی حاصل نخواهد شد. لذا پیشنهاد می‌شود برای تدوین و اجرای برنامه‌های راهنمایی و مشاوره تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان در همه سنین و تمام مقاطع تحصیلی با حضور متخصصان امر بطور جدی برنامه‌ریزی شود.

در سال ۱۳۵۴ شمسی که تدریس روش‌ها و نظریه‌های مشاوره شغلی در مقطع کارشناسی ارشد مشاوره را در دانشگاه برعهده داشتیم بنا بر ضرورت نگارش کتاب **راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای و نظریه‌های انتخاب شغل** را آغاز کردم. این کتاب در دو قسمت کلیات و اصول راهنمایی و مشاوره شغلی، و نظریه‌های انتخاب شغل برای اولین بار در ایران تدوین شد و در سال ۱۳۵۹ شمسی به چاپ رسید و در دسترس علاقمندان قرار گرفت. در کتاب تاکنون دو بار (سال‌های ۱۳۷۴، و ۱۳۷۵) تجدیدنظر بعمل آمده و در ۲۱ نوبت و در هر نوبت به تعداد ۵۰۰۰ جلد به چاپ رسیده است.

مolf پس از سال‌ها تحقیق و تدریس و کار در حوزه مشاوره شغلی و نیز با توجه به یافته‌های جدید علمی، بازنگری و بازنویسی در محتوا و فصول کتاب را ضروری تشخیص داد و به مدت طولانی به انجام این کار مهم پرداخت. در این زمینه علاوه بر مراجعه به نوشته‌های اصیل نظریه‌پردازان شغلی از جدیدترین منابع و سایت‌های اطلاعاتی مرتبط نیز بهره گرفته شد و تغییرات بنیادی لازم و کاربردی در محتوا و تعداد فصول بعمل آمد و کتاب از ۱۸ فصل به ۳۳ فصل افزایش یافت.

در بازنگری و نگارش مطالب این کتاب چند اصل بطور جدی همواره مد نظر مolf بوده است: ۱). مطالب حتی‌الامکان روشن و به شیوه‌ای ساده و قابل فهم آرایه شوند؛ ۲). حتی‌الامکان مطالب در نظر و عمل مفید و قابلیت کاربردی داشته باشند؛ ۳). صحت مطالب و امانتداری علمی رعایت گردد؛ ۴). حتی‌الامکان از منابع جدید استفاده شود. از این روزمان طولانی صرف نگارش و تهیه کتاب شد و محتوا و قالب هر پاراگراف و هر جمله و هر کلمه‌ای که در متن آمده است بارها مورد بازخوانی و بازنگری قرار گرفت.

محتوای کتاب در دو قسمت مجزا و در عین حال مرتبط با هم تهیه و تدوین شده است. در قسمت اول صرفاً مطالب مربوط به کلیات راهنمایی و مشاوره شغلی در ۱۹ فصل ارائه گردیده است. مطالب این قسمت برای کمک به کلیه کسانی که درصدد آشنایی و شناخت، اجرا و عمل، برنامه‌ریزی، و تدریس در زمینه راهنمایی و مشاوره بطور عام هستند تهیه شده است. اطلاع و آگاهی عمیق از مطالب این قسمت برای درک قسمت دوم (نظریه‌های انتخاب شغل) ضروری است.

در فصل اول و دوم کتاب، پس از طرح اصول و تعاریف متعدد و تاریخچه، محتوا و شیوه‌های جمع‌آوری و ارائه اطلاعات شغلی بعنوان مهمترین عامل اصلی در راهنمایی و مشاوره شغلی مورد بررسی قرار گرفته است. در فصل سوم اهمیت اشتغال و عوامل مرتبط با کار بررسی شده است. در فصل چهارم ضرورت و روش‌های اجرای راهنمایی شغلی در مدارس در مقاطع مختلف تحصیلی مطرح گردیده است. در فصل پنجم و ششم روش‌های طرح‌ریزی شغلی و چگونگی شناخت و مواجهه با مشکلات انتخاب شغل بررسی شده است. در فصول هفتم تا دهم چهار عامل بسیار مهم در اشتغال (سازش، انگیزش، موفقیت، و رضایت) از جنبه‌های گوناگون مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. در فصل یازدهم فرسودگی شغلی بعنوان یکی از آسیب‌ها که سلامت جسمانی و روانی فرد را مختل می‌سازد و کارآمدی را بشدت کاهش می‌دهد بررسی شده است. در فصول دوازدهم تا پانزدهم موارد و راهکارهای اشتغال که تاکنون در جامعه ما مغفول مانده است (کارآفرینی، جهانی‌شدن و اشتغال، مهاجرت و اشتغال، صنعت توریسم و اشتغال) از دیدگاه‌های نظری و عملی مورد بررسی قرار گرفته است. توجه جدی برنامه‌ریزان و مشاوران شغلی به این موارد در ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری اهمیت ویژه‌ای دارد. چگونگی انجام و حضور در مصاحبه شغلی و نیز شیوه درست نگارش رزومه در فصول شانزدهم و هفدهم مطرح شده است که می‌تواند برای کارجویان و نیز موسسات استخدام‌کننده مفید واقع شود. در فصل هجدهم مسائل و مشکلات اشتغال در دوره سالمندی و بازنشستگی مطرح شده است و موارد ضروری اشتغال پس از بازنشستگی مورد بررسی قرار گرفته است. امید است برنامه‌ریزان و مشاوران شغلی به مطالب مطرح شده در این زمینه توجه ویژه مبذول دارند. در نهایت در فصل نوزدهم چند خلاصه شغل برای استفاده کارجویان و مشاوران شغلی مطرح شده است.

در قسمت دوم کتاب (فصول ۲۰-۳۲) نظریه‌های انتخاب شغل (چگونگی گذر از مسیر رشدی انتخاب شغل) از دیدگاه‌های مختلف مطرح شده است. در چاپ اول کتاب (سال ۱۳۵۹)

تعداد هفت نظریه (گینزبرگ، سوپر، هالند، رو، اجتماعی، روانکاو و روان‌شناسی فردی) مطرح شده بود که اکنون این تعداد به ۱۲ دیدگاه و نظریه افزایش یافته است. نظریه روان‌شناسی فردی با حفظ مفاهیم بنیادی برگرفته از نظریه آدلر، پس از بازنگری و انجام چند پژوهش در ایران و تهیه و اجرای آزمون‌هایی برای سنجش مفاهیم آن به الگوی چندمحوری شفیع‌آبادی تغییر نام یافته است. هر یک از نظریه‌های مطرح شده در قالبی یکسان (تاریخچه و شرح حال، مفاهیم بنیادی، تحقیقات انجام شده، ارزشیابی نظریه، کاربرد نظریه، و خلاصه) تنظیم و ارائه شده است. در این قسمت پس از بررسی نظریه و لزوم آن در مسیر رشدی انتخاب شغل، نظریه‌های پارسونز، گینزبرگ، سوپر، گاتفردسون، هالند، رو، اجتماعی، کرامبولتز، تصمیم‌گیری، الگوی چندمحوری، روانکاو، و شناختی - اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در فصل سی و سوم پرسشنامه‌هایی برای تشکیل برنامه آموزش شغلی مدرسه ارائه شده است. مطالب این قسمت برای پژوهشگران، برنامه‌ریزان شغلی، مشاوران شغلی، و دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی (ارشد و دکتری) می‌تواند مفید و قابل استفاده باشد.

در تدوین و تنظیم محتوای این کتاب افراد بسیار نقش داشته‌اند: دانشجویان مقاطع ارشد و دکتری که در کلاس‌های درس به بررسی و نقد نظریه‌های شغلی پرداختیم و اظهار نظرهایی را ارائه کردند؛ همکاران هیأت علمی که در حیطه مشاوره شغلی فعالند و نقطه نظرات و دیدگاه‌های علمی خود را به انواع گوناگون به اینجانب اعلام داشتند؛ نویسندگان و مولفانی که از نوشته‌ها و کتاب‌هایشان بهره بسیار بردم؛ خانم دکتر کاترین فکری و خانم مهرنوش دارینی که تایپ و بازخوانی مطالب کتاب را با دقت و حوصله انجام دادند؛ و مسؤولین و کارکنان انتشارات رشد بخصوص آقای مختار صحرایی که نهایت همکاری را در فرایند چاپ و آماده‌سازی کتاب بعمل آوردند. از تمامی عزیزان سپاسگزارم. از اعضای خانواده‌ام تشکر ویژه دارم.

عبدالله شفیع‌آبادی

استاد دانشگاه علامه طباطبائی

تهران - مردادماه ۱۳۹۱ شمسی

رمضان ۱۴۳۳ قمری